

Erfaringer med overgang fra vg1 studiespesialisering til vg2 yrkesfag

Ordningen med overgang for elever fra vg1 studiespesialisering til vg2 yrkesfag, også kalt kryssløp, ble iverksatt fra skoleåret 2018–2019.

Ordningen gir elever fra vg1 studiespesialisering mulighet til å gå over til vg2 yrkesfag og fullføre videregående opplæring på normert tid.

RAPPORT | SIST ENDRET: 08.12.2020

Tittel:

Kryssløp fra vg1 studiespesialisering til alle vg2 yrkesfag – foreløpige erfaringer

Rapporten:

[Last ned rapporten hos NIFU \(PDF\)](#)

Forfatter:

Håkon Høst og Asgeir Skålholt

ISBN:

978-82-327-0486-6 (Nettutgave)

Utgiver:

NIFU

År:

2020

Kort om bakgrunnen for rapporten

Ordningen med kryssløp fra vg1 studiespesialisering til vg2 yrkesfag var både etterspurt og omstridt da den ble innført. Blant annet er faget yrkesfaglig opphenting kritisert for at timetallet er for lavt. Det er derfor viktig å få kunnskap om modellen gjør det mulig for elevene å hente opp tilstrekkelig kompetanse fra programfagene på vg1, samtidig som de følger progresjonen i vg2, og om kompetansen elevene oppnår gjennom ordningen er tilstrekkelig for videre progresjon etter vg2.

Rapporten er basert på 29 kvalitative intervjuer med representanter for fylkeskommunene,

rektorer, avdelingsledere og rådgivere på skolene, lærere, representanter for opplæringskontor og elevene, og statistikk om elevenes karakterer, kjønn og alder fra utvalgte fylker.

Gjennom erfaringsinnhentingene kartlegger forskerne også hva elevene gjør i september høsten etter vg2. Rapporten er ikke en fullskala evaluering av tilbudet om kryssløp fra vg1 studiespesialisering til vg2 yrkesfag. Det er en erfaringsinnhenting utført i perioden fra mai til september 2020.

Hovedfunn

- Det er få søkere og deltakere i ordningen.
- Ordningen og opplæringen ser ut til å fungere for de skolene som har hatt tilbudet.
- Det er ingen tegn til at elevene møter andre utfordringer i overgangen til lære enn elevene i ordinær progresjon.

Få søkere og deltakere i ordningen

Ifølge rapporten var det 58 elever i ordningen i skoleåret 2019–2020. Det er ulike vurderinger av hva den lave søkningen skyldes. Noen mener tilbudet ikke er tilstrekkelig kjent, andre mener det ikke er behov for ordningen. Elevene som er intervjuet sier at de ikke hadde hørt om muligheten før rådgiver eller andre tipset dem. Fylkeskommuner som ikke har opprettet tilbudet, begrunner det med manglende etterspørsel fra elever, skoler og arbeidsliv, og at det er krevende å prioritere dette ressursmessig.

Det er i stor grad enkeltskoler og ildsjeler i ledelsen eller blant lærerne som har vært pådrivere for å opprette tilbudene. Arbeidslivet har i liten grad vært en aktiv part i selve utformingen.

Ordningen og opplæringen ser ut til å fungere for de skolene som har hatt tilbudet

Den vanligste organiseringen av opplæringen er at elever fra kryssløpet går inn i de ordinære vg2-klassene, og de har yrkesfaglig opphenting når de andre elevene har fellesfagsundervisning. Et mindretall har etablert egne klasser for kryssløpselevne. Noen har organisert opplæringen i en intensiv gjennomgang av vg1 på høsten, og har gjort seg ferdige med vg1-målene før de har konsentrert seg om vg2. Andre har valgt å fordele vg1-målene utover hele skoleåret.

Lærerne tilpasser i stor grad tilbudet til elevene, blant annet gjennom mulighet for praksis. Ingen av de som er intervjuet gir uttrykk for at timetallet i faget yrkesfaglig opphenting er uforsvarlig. Elever og skoler

er fornøyde med ordningen, mens arbeidslivssiden er noe mer delt i sin oppfatning. Dette handler blant annet om at ordningen ikke har gitt økt rekruttering, slik flere hadde håpet på.

Ingen tegn til at elevene møter andre utfordringer i overgangen til lære enn elevene i ordinær progresjon

Nesten halvparten av deltakerne i ordningen fortsetter i lære. Det er ingen tegn til at disse møter andre utfordringer med å få læreplass enn elevene i ordinær progresjon.

Generelt er elevene som velger ordningen fortsatt usikre i sine utdanningsvalg, de gjennomfører skoleåret i mindre grad enn øvrige elever og foretar i stor grad nye omvalg. Funnene i rapporten tyder på at det for mange elever er viktigere å få et alternativ til studiespesialisering enn å få utdanne seg til et bestemt yrkesfag. Elevenes karakternivå fra vg1 har lite å si for gjennomføringen. Derimot ser motivasjonen for yrkesfaget ut til å være viktig.

Veien videre

Skolene som hadde ordningen tok inn også elever fra både vg2 og vg3 studiespesialisering, samt fra andre studieforbereende programmer. Forskerne bak rapporten mener en slik utvidelse av inntaksgrunnlaget kan være gunstig for ordningen.

De lave søkertallene til ordningen peker i 2020 ytterligere nedover. Forskernes vurdering er at ordningen, som andre små ordninger, neppe vil klare å utvikle seg og bli synlige og aktive alternativer for elevene, uten at utdanningsmyndighetene og arbeidslivets aktører systematisk fremmer og legger til rette for dem.